

OQAASEQARFIGINNISSUT #7: 22. september 2017

**BAFFIN BAYIP EQQAANI NAJUGALLIT UULIAMIK
UJAASINERMUT QISUARIARNERAT**

**Anne Merrild Hansen, Issittumi Uuliamik Gassimillu Immikkoortortaqarfimmi Professori
aamma Issittumi Uuliamik Gassimillu Misissuinermit Immikkoortortaqarfimmi Pisortaq.**

Issittumi Uuliamik Gassimillu Misissuinermit Immikkoortortaqarfik suliniummut ARCTIC CHALLENGE-mik taaguutilimmut tunniusimavoq, suliniutip uuliasortitseqatigiit suliniutaat qanoq nunaqqatigiikkuutaanut unammillernartuuneranut tunngavoq. Misissuineruvoq norskit, kalaallit Alaskamiullu suliniutaannut (case sites) missingersuussaasoq. Suliniut Brigte Dale-mit aqunneqarpoq, Norgemi Nordlands Forskningsinstitut-imi sivisuumik ilisimatusarsimasumit. Suliniut Det Norske Forskningsråd-imiit aningaasaliiffineqarpoq.

Ukioq manna Anne Merrild Hansen, Issittumi Uuliamik Gassimillu Misissuinermit Immikkoortortaqarfimmi pisortaq aamma Pelle Tejsner Aarhus Universitetimi Arktisforskningscenter-imeersup allaatigisamik Arctic Challenge-mut suliniummut attuumassusilimmik saqqummersitsipput. Allaatigisaq atuagassiami, ARCTIC ANTHROPOLOGY, Vol. 53, nr. 1-imi saqqummersinneqarpoq. Oqaaseqarfiginnissut una allaatigisami sammineqartumi misissuinermit inerniliinerit pingaarnerpaartaanik eqikkaaneruvoq.

Misissuineq nakkutiginninnermik tunngaveqarpoq tassaasoq avataasiorluni uuliamik ingerlatat naalagaaffiup aningaasaqarneranut nunami uuliasiorfiusumi qaffasissunik isertitsisarnerata qularnaarneqartarnerata nalunnginneqarnera, kisianni ingerlatat assingi taakku inuiaqatigiinnut pineqartunut akornutaasumik kinguneqartitsisimasut aamma nalunnginneqarpoq. Naak naalakkersuit uuliasiorfiillu nunaqartunut iluaqutinik qulakkeerinninnissamik ajunnginnerpaamik siunertaqaraluartut tamanna anguniakkani anguneqarniartuni tamatigut taamak inerineqarnej ajorpoq. Amerlanertigut suliniutit najugalinnut iluaqutaasunngortissagaanni ilinniartitsiniarnermik najugalinnullu ilinniartitsiniarnermik aallarniiniarnerit pingaaruteqarput taamalu ilinermi nunap inui allanngoriartornermut maannakkut pisumut peqataanissaat pitsanngortillugu. Tamannalu Kalaallit Nunaannut pullaveqarpoq. Taamaammatt najugallit suliffissuaqarnikkut ineriartorneq pillugu isumaat aamma ineriartornermut peqataanissamut soqutiginninersut misissornissaat soqutigaarput.

Misissuineq 2014-imi Baffin Bayip eqqaani Ingerlatat pillugit nunap inuisa qisuariarnerat pillugu aallunneqarpoq, tamaani ingerlatseqatigiiffiit sisamat akuersissutinik atuuttunik peqarput. Pineqartut tassaapput: Maersk Oil Kalaallit Nunaat, ConocoPhillips, Cairn Energy PLC aamma Shell Greenland. Sumiiffiup pineqartup sineriaa 450 km-it missaanik isorartussuseqarpoq qulingiluanillu angivallaanngitsunik najugaqarfigineqarluni, taakani inuit 1.700-t miss. najugaqarput Upernavimmilu 1.100 miss. najugaqarlutik. Piniarnej aalisarnerlu taakani inuussutissarsiuutit pingaarnersaraat. Piniarnej aalisarnerlu niuernerpalaartumik ingerlataannaanngillat aammattaaq sunngiffimmi sammisaapput. Taakani inuit ileqqumut attuumassutilimmik pinngortitaq qanillugu inuupput sulilu

imaq immallu pissarititai isumalluutigalugit tamannalu najugalinni illoqatigiit ooriutaannut aamma nammineq pisanik pilersornermut akuleruttuusunut toqqammaviuvoq.

Baffin Bayip eqqaani 2013-imi 2014-imilu ornigulluni sulinermut atatillugu qanimut naapillugit ilisimatuussutsikkut tunngavilimmik apeqqarissaarneqarneri misissuinerup tunngavigivai. Apeqqarissaarnerit kalaallisut ingerlanneqarput. Apeqqarissaarnerit katillugit 16-iupput, arnat angutillu nunaqarfinneersut illoqarfinneersullu apeqqarissaarneqarput, tamatumunnga inuit Kullorsuarmiittut, Innaarsunni, Tasiusami Nuussuarmiittullu ilanngullugit. Suli inuit allat sisamat Upernavimmi Ilulissanilu kommunimi ingerlatsivimminngaanneertut kiisalu Nuummi inuit marluk Sulisitsisut Peqatigiiffianeersut aamma inuit marluk sulisitsisut peqatigiiffiat NUSUKA-meersut.

Paasineqarpoq:

- Inuit nunami sammineqartumiittut maannakkut inuusaasertik attatiinnarusukkaat, uuliasiortitseqatigiinni suliffiusinnaasunik suliffittaarsinnaanermut soqutiginninnerminngaanniit;
- Piniarneq aalisarnerlu inuussutitut isigineqannginneri kisiannili kissaatigisatut inuusaasitut isigineqartut. Takusinnaavaalli allannguutit pisariallit amigaataasut, nunaqarfiit piujuartinnissaat qularnaarneqarnerussammat pissutsillu arlallit pitsanngortinniarlugit;
- Apeqqarissaarneqartut uuliasiortitseqatigiinnut nalinginnaasumik isumaat ajunngitsuuneri, allannguutinullu kissaatigisaannut akuleruttuusinnaasutut isigalugit;
- Maannakkorpiaq najugallit inuussutissarsiutinut akuersissutsit aaqquussuusaaneri pioreersut peqqutaallutik uuliasiortitseqatigiinnut sulineq aalisarnermut piniarnermullu ataqatigitsinnissaat ajornartippaat, tamanna immikkoortortaqaqarfinni allani suliffittaarsinnaanermut aamma allanngortitsinerit pisariallit angunissaannut akimmiffiuvoq.
- Naak isorliunerusuni inuerukkiartornikkut allanngoriartorneq, silap pissusiata allanngoriartornera, teknologit nutaat il.il. inuit stressissutigingaluaat eqqoriarneqarsinnaavoq nunap inui ullumikkut suliffissuaqarnermut tunngasumik suliffittaarnissaq imaluunniit aalisarneq piniarnerullu akornanni toqqaassagaluarunik kingulleq toqqaassagaat.

Misissuineq tunuliaqutigalugu ima inernilerneqarpoq Baffin Bayip eqqaani uuliamik suliniutinut najugallit annertunerusumik suliniutinut tunniusimatinniaraanni taamaalillunilu najugallit iluaqutissaat qulakkeerniaraanni aningaasaliinermut pilersaarusernerit aamma inatsisitigut naleqqussarnerit tunngaviusut. Assigisaatut inernilerneqarpoq anguniagassatut takorluugaq nalinginnaasoq tunngavigigaa sumiiffimmi nunasinernut ilaannakusoortumik pisortaniit aamma ilaannakusoortumik najukkami paasissutigineqartut siunissami pisinnaasunik oqallinnerit, aallaavittut pilersaaruseriamut iluaqutaasinnaasut.